

[Fogh Rasmussen]

At gældsbyrden for nyuddannede akademikere i visse tilfælde kan være tyngende, er altså en kendsgerning, men i den offentlige debat om de uddannelsessøgendes økonomiske forhold er der også blevet malet mange skræmmebilleder. Senest har Danmarks Jurist- & Økonomforbund offentliggjort beregninger over færdiguddannede akademikers studiegæld. Materialet viser eksempler med skyhøj studiegæld for studerende, der starter et studium i 1980 og afslutter studiet i 1987. Alt afhængigt af forudsætningerne varierer gælden i beregningerne mellem 175.000 kr. og 425.000 kr. i 1987, og tilbagebetalingsbyrden varierer mellem 2.400 kr. og 6.500 kr. pr. måned.

Samtidig er der fra undervisningsministeriet offentliggjort tal, som viser en stigning i omfanget af uerholdelige statsgaranterede studielån.

Der er nok grund til i den forbindelse at understrege, at der langt fra er tale om de voldsomme belastninger, som materialet fra Danmarks Jurist- & Økonomforbund overfladisk set lader formode. Det er nemlig en meget alvorlig fejl ved dette materiale, at der ikke er taget hensyn til virkningen af rentefradrag og inflation. Begge dele er med til at reducere den reale gældsbyrde, og hvis disse forhold var taget i betragtning, ville byrden være kraftigt reduceret.

Hvis vi sammenligner udviklingen i stipendieydelsen til uddannelsessøgende med lønudviklingen i samfundet og udviklingen i sociale ydelser, vil vi se, at der er sket en meget markant forbedring for de uddannelsessøgende i de senere år. Fra støtteåret 1976-77 til støtteåret 1980-81 er det maksimale stipendium til udeboende studerende på 22 år og derunder blevet næsten fordoblet. I samme periode er priser og lønninger kun steget med godt 50 pct. Der er altså overhovedet ingen tvivl om, at relativt, forholds-mæssigt, er de uddannelsessøgende, der kan opnå stipendium, blevet bedre stillet.

Når det alligevel af mange uddannelsessøgende opleves som en forringelse, skyldes det bl.a., at regeringen har indskrænket det antal studerende, som overhovedet kan opnå stipendium. Ikke mindst socialindkomsten har medvirket til at drive mange studerende ud i stor låntagning på grund af afhængigheden af forældrenes socialindkomst.

Vi befinder os i øjeblikket i det første stot-teår under den forbedring af Statens Uddannelsesstøtte, som SV-regeringen vedtog i 1979. Det er, som om det i den offentlige debat er blevet overset, at der med denne ændring skete en forøgelse af det samlede stipendiebeløb med næsten en tredjedel. Der skete også en række andre forbedringer. Grænsen for forældreafhængighed blev sat ned fra 23 til 22 år, diskriminationen over for gifte studerende blev fjernet, afhængighe-den af ansøgerens egen formue blev formind-sket, og afviklingstiden for statsgaranterede studielån blev forlænget. Det er ikke sådan, at venstre stiller sig tilfreds med disse forbedringer. Allerede ved vedtagelsen af disse ændringer i 1979 fremsatte venstre ønske om flere forbedringer, bl.a. en yderligere nedsæt-telse af grænsen for forældreafhængigheden.

Det ville da være så nemt bare at gøre som visse andre partier, nemlig kræve endnu flere penge til en bedre uddannelsesstøtte. Men vi kan lige så godt sige det klart og tydeligt: der er ikke penge i statskassen til kraftige forbedringer af uddannelsesstøtten. Midler til de forbedringer, der skal gennem-fores, må skaffes ved en bedre udnyttelse af de ressourcer, som i dag er til rådighed.

I den forbindelse kunne jeg passende min-de om et af de forslag, venstre har fremsat gentagne gange – ved alle lejligheder, hvor vi har haft mulighed for det. Det drejer sig om at mindske det uddannelsesspild, som fore-kommer i forbindelse med dobbeltdækning af uddannelser, hvor man stiller som betin-gelse for at gennemføre én uddannelse, at man har taget en forudgående uddannelse. Ved en reduktion af omfanget af denne dob-beltdækning, af dette uddannelsesspild, vil der kunne blive adskillige millioner kroner til rådighed til en forbedring af uddannelses-støtten.

Vi vil altså gerne være med til forbedrin-ger inden for den ramme, der er til rådighed i dag, og i den forbindelse vil jeg gerne frem-hæve tre forhold. For det første er det for venstre et grundlæggende princip, at Statens Uddannelsesstøtte skal indeholde et låneele-ment, fordi vi betragter uddannelse som en fornuftig investering. For det andet ser vi gerne de uddannelsessøgendes afhængighed af forældrenes økonomiske forhold reduce-ret. For det tredje skal uddannelsesstøtten under den såkaldte højskoleordning forbed-